

«Σχολείο αφοσιωμένων ποιητών»

- «...Αν ευχόμουν ένα «σχολείο αφοσιωμένων ποιητών» –για να θυμηθώ τον Ρήγα– θα ήταν ένα σχολείο όπου οι μαθητευόμενοι, ανάμεσα σε πολλά άλλα, θα μάθαιναν απέξω μεγάλα κομμάτια από τους ποιητές μας αρχίζοντας από τον Όμηρο ως τους Βυζαντινούς υμνογράφους, τον Διγενή, τον Φτωχοπρόδρομο, εννοώ στο πρωτότυπο, και παρακάτω ως εμάς. Θα μάθαιναν ό,τι μας είναι γνωστό από την αρχαία προσωδία· θα έκαναν ασκήσεις πάνω στους διάφορους τύπους του δεκαπεντασύλλαβου και σε πολύ αυστηρά στιχουργικά θέματα· θα δοκίμαζαν τέλος να συμπτύξουν εικοσιπέντε στίχους ενός ποιήματος σε τρεις. Θα απέφευγα τις σχολικές αναλύσεις κειμένων· απεναντίας θα χρησιμοποιούσα κάθε μέσο για να τους φέρω στην αμεσότερη επαφή με την υφή της γλώσσας αυτών των ποιημάτων. Έπειτα θα τους άφηνα ελεύθερους να βρουν το δρόμο τους...»

(Γ. Σεφέρης, *Δοκιμές*, τόμος Β', Ίκαρος, Αθήνα 1974, σ. 362).

«Άρχισα να διδάσκω δημιουργική
γραφή με άγνοια κινδύνου»

Σοφία Νικολαΐδου, *Πώς έρχονται οι λέξεις*, Μεταίχμιο,
Αθήνα 2014, σ. 11.

Δημιουργική Γραφή

Ο όρος *Δημιουργική Γραφή* αποτελεί μια προσπάθεια απόδοσης του αγγλοσαξονικού «**Creative Writing**» και ταυτίζεται:

- άλλοτε με τη λογοτεχνική παραγωγή
- άλλοτε με την παραγωγή μιας πρωτότυπης γραπτής σύνθεσης, η οποία μπορεί να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κειμενικών ειδών.

Δημιουργική Γραφή

- Στην ευρεία του σημασία, ο όρος εμπεριέχει και το σύνολο των διάφορων εκπαιδευτικών πρακτικών και τεχνικών που στοχεύουν στην κατάκτηση συγγραφικών και επικεντρώνει το ενδιαφέρον της κυρίως στην εκμάθηση δεξιοτήτων που συνδέονται άμεσα και πρωτίστως με τη λογοτεχνική γραφή.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

6

- Έχει εξελιχθεί σε πανεπιστημιακά ιδρύματα (Columbia, Princeton, Iowa, East Anglia).
- Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημιουργικής Γραφής.
- Το ΤΕΠΑΕ στο ΑΠΘ προσφέρει μεταπτυχιακό πρόγραμμα Δημιουργική γραφή και εκδοτική παραγωγή για το παιδί: από το σχολικό στο εξωσχολικό βιβλίο.
- Στην Κύπρο έχει ενταχθεί στα Αναλυτικά Προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τη σχολική χρονιά 2011.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

- Η Δημιουργική Γραφή ενθαρρύνει τους μαθητές να **εκφραστούν** γραπτά και προφορικά τομέα στον οποίο χωλαίνουν τα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα.
- Ενθαρρύνεται η παραγωγή λόγου με παιγνιώδη τρόπο απαλλαγμένο από αυστηρά μαθησιακά και αξιολογικά πλαίσια.
- Ενθαρρύνεται η διέγερση της παιδικής δημιουργικότητας.
- Η μέθοδος προσεγγίζει βιωματικά (μέσα από το παιχνίδι και τη μάθηση του λόγου και των δυνατοτήτων του) τα στοιχεία της λέξης, της πρότασης και κατ' επέκταση του κειμένου, με σκοπό της παραγωγή νέων κειμένων.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

- Η Δημιουργική Γραφή αποτελεί ταυτόχρονα και μια νέα πρόταση για τη μελέτη της λογοτεχνίας, με οπτική «το βλέμμα του συγγραφέα».
- Η θεωρία αυτή προ(σ)καλεί τον αναγνώστη να ξαναγράψει το έργο, με νέα ανάγνωση και νέα γραφή, ως δυνάμει δημιουργός.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

- Η Δημιουργική Γραφή μπορεί να λειτουργήσει και *θεραπευτικά*. Προσφέρει ψυχική εκτόνωση, εσωτερική απελευθέρωση του ατόμου, ενώ λειτουργεί αυτοεπιβεβαιωτικά και λυτρωτικά.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

10

Η δημιουργική γραφή από τη σκοπιά του δημιουργού/συγγραφέα

- Η αναζήτηση της δημιουργικότητας.
- Δημιουργία αφηγήσεων και στίχων (όχι ολοκληρωμένων έργων τέχνης. Σε αυτό το επίπεδο η αφήγηση και ο στίχος είναι η πρώτη καλλιτεχνική ύλη).
- Τα λογοτεχνικά έργα παράγονται σε ένα τοπίο με δομές κανόνες και αρχές, εσωτερική συνάφεια με μορφή και περιεχόμενο και με εσωτερικές επεξεργασμένες σχέσεις.

Η Δημιουργική Γραφή στην εκπαίδευση

11

- Τα εργαστήρια δημιουργικής γραφής για παιδιά έχουν στόχο την εξάσκηση του μικρού συγγραφέα, την ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητάς του, το παιχνίδι με τις λέξεις και τα νοήματα (με απώτερο σκοπό την κατάκτηση συγγραφικών λογοτεχνικών δεξιοτήτων).
- Στο βάθος υπάρχει πάντα η λογοτεχνία και η γραφή.

Παράδειγμα εργαστηρίου δημιουργικής γραφής στο σχολείο

12

- Διάρκεια συνάντησης 50-80 λεπτά.
- Επιλέγεται ένας χώρος κατάλληλος (π.χ. η βιβλιοθήκη) και κάθονται οι «συγγραφείς» με τρόπο ώστε να έχουν οπτική επαφή μεταξύ τους.
- Αυτοσυγκέντρωση, χαλάρωση: (2-3 λεπτά: τα παιδιά κάθονται άνετα, κλείνουν τα μάτια, ακούν τους θορύβους έξω από τον χώρο, μέσα στον χώρο, την αναπνοή τους, τους χτύπους της καρδιάς).
- Εξήγηση των όρων του λογοτεχνικού παιχνιδιού / ασκήσεων.
- Αναγνώσεις πολλών παραδειγμάτων.
- Όλα τα παιδιά ενθαρρύνονται να γράφουν (αλλά δεν εξαναγκάζονται). Μπορεί να γράφει και ο συντονιστής.
- Οι ασκήσεις γραφής έχουν μια χροιά παιγνιώδους λογικής.
- Δίνεται ορισμένος χρόνος για τη γραφή.

Παράδειγμα εργαστηρίου δημιουργικής γραφής στο σχολείο

13

- Μετά το πέρας του ορισμένου χρόνου για τη γραφή όλοι διαβάζουν το γραπτό τους (για τα ποιήματα είναι βοηθητική η οπτική επαφή με το κείμενο).
- Δίνεται απαραίτητος χρόνος για ανάγνωση των κειμένων που έχουν παραχθεί από όλους τους «συγγραφείς». (Η ανάγνωση επιτρέπει να φανούν οι αδυναμίες και βοηθάει στην αυτοδιόρθωση).
- Η κριτική γίνεται από τον συντονιστή και πάντοτε με βάση τους κανόνες γραφής που δόθηκαν πριν την άσκηση.
- Τα κείμενα ξαναδουλεύονται.
- Ένα εργαστήριο έχει οδηγούς την ταπεινότητα, το ταλέντο και την αυτοσυγκέντρωση.

(Καρακίτσιος, Καθηγητής Παιδικής Λογοτεχνίας, Τ.Ε.Π.Α.Ε, Α.Π.Θ.)

Λογοτεχνία και Φαντασία

14

- «Δημιουργική Γραφή» σημαίνει πάνω απ' όλα δημιουργικό σβήσιμο, Μίμης Σουλιώτης
- Είναι σημαντικό βοηθάμε τα παιδιά να μπαίνουν στην πραγματικότητα της ζωής από το παράθυρο, αντί να μπαίνουν από την πόρτα (το έλεγε ο παππούς του Λένιν σύμφωνα με τον Ροντάρι).

...στην πράξη

15

